

Nathanael West – De dag van de sprinkhaan

Recensie door Tea van Lierop
Uitgeverij Van Maaskant Haun

*‘Want niets stent zo triest als iets wat echt gruwelijk lelijk is’ **

Een filmische ervaring, zo is dit boek te beschouwen. In 27 hoofdstukken vertoont **Nathanael West** het ware gezicht van Hollywood op een enorm scherm en van alle kanten belicht. Reusachtige decors, acteurs als personages, schitterende dialogen en messcherpe observaties zetten de toon en laten de toeschouwer een wereld zien die de spelers maakt tot alles behalve redelijk denkende mensen. Een wereld waarin ruimte is voor maniakaal gedrag, waarin kunst een uiting is van dwanggedachtes en waarin vernietiging het antwoord is op alles wat niet oprecht is. Het verhaal speelt zich af in 1930, net na de beurskrach van 1929.

Het boek zit enorm knap in elkaar, je wordt als lezer direct het verhaal ingetrokken. Het zijn de wonderlijke beschrijvingen van de personages die kleurrijk en met hun eigen bizarre rol ten tonele verschijnen die het zo filmisch maken. De afbeelding van de omslag spreekt ook al tot de verbeelding, het is allemaal illusie en toch word je het beeld ingezogen en wil je weten wat zich er allemaal afspeelt. Net als in een film zijn er spelers en toeschouwers, twee groepen, de een kan niet zonder de ander. Met dit thema speelt West een prachtig, riskant spel waarvan de afloop zich laat raden, maar het hele spel moet gespeeld worden om aan het eind de aanwijzingen uit het begin ten volle te genieten, hoe wreed die afloop ook is. De titel *‘De dag van de sprinkhaan’* doet meteen denken aan één van de plagen die Egypte troffen toen de farao weigerde het volk Israël vrij te laten.

'Toen gingen Mozes en Aäron weer naar de farao. Ze zeiden tegen hem: "Dit zegt de Heer, de God van de Hebreëen: hoelang zult u blijven weigeren om Mij te gehoorzamen? Laat mijn volk vertrekken, zodat ze Mij kunnen aanbidden. Als u mijn volk niet laat gaan, zal Ik morgen sprinkhanen in uw land laten komen. Ze zullen het hele land bedekken. Zelfs de grond zal niet meer te zien zijn. Ze zullen alles opeten wat er na de hagelbuien nog is overgebleven van de oogst en de bomen. En alle huizen in Egypte zullen vol met sprinkhanen zitten. Nog nooit eerder is zoiets gebeurd in de geschiedenis van Egypte." Toen draaide Mozes zich om en vertrok.' ([bron](#))

Met zo'n vooruitzicht is alle hoop bij voorbaat al vervlogen en dat merk je al lezend; zoals gezegd is in het eerste hoofdstuk de aankondiging al gedaan en het gaat natuurlijk om de grandioze uitwerking van de karakters, welke zijn de destructieve krachten die leiden tot de totale vernietiging?

Het eerste personage waarmee we kennismaken is Tod, een jonge getalenteerde kunstenaar, die plannen heeft een schilderij te maken met de titel *The Burning of Los Angeles*, door dit meteen in het eerste hoofdstuk aan te kondigen wordt de richting bepaald, de dreiging spat ervan af en blijft het hele boek een thema. Een sterk thema dat in scherp contrast staat met wat de mensen willen en hoe ze zich gedragen. Vernietiging wordt niet bewust gekozen, maar is het resultaat van de zelfgecreëerde illusoire filmwereld. Tod - zijn naam past hem als gegoten - is geobsedeerd door actrice Faye Greener. Deze vrouw met de fee-achtige naam houdt de gemoederen flink bezig. Zij maakt bij Tod gevoelens los die de normale seksuele begeerte ver overstijgen, sterker nog, zij maakt hem tot allesvernietigend monster. Hij laat zich helemaal leiden door haar, pakt elke gelegenheid aan om bij haar in de buurt te zijn. Tod kijkt naar een gesigneerde foto van de actrice en mijmert over haar

'Maar zij wilde zijn vriendin niet worden, of liever gezegd, ze wilde het niet persoonlijk laten worden. En ze had hem ook gezegd waarom. Hij had haar niets te bieden, geen geld en hij was ook niet knap, en ze kon alleen van knappe mannen houden en alleen een rijke man mocht van háár houden. Tod was weliswaar een 'aardige man' en zij mocht 'aardige mannen' graag, maar alleen als vriend.'

Door de interne monologen is het mogelijk helemaal mee te leven met de personages, soms is er een droom die als boodschapper fungeert. De droom in *De Amerikaanse droom*, de droom in het eerdere werk van Nathanael West *Het droomleven van Balso Snell* en in iets mindere mate *Miss Lonelyhearts* laten zien dat West de droom gebruikt om het onmogelijke mogelijk te maken, tevens is het een uitstekend middel om satire te verpakken. Ook in deze roman laat hij de personages dromen om te laten zien wat er zich af kan spelen in het zich onbespied wanend brein van de mens, wensen, demonen en angsten krijgen vrij spel zich te manifesteren en dit geeft hilarische, absurde en soms ook heel tragische inzichten in de personages. In het verlengde hiervan staan de, al even absurde, tragische brainstormsessies over de te maken filmscripts. De personages zijn met zorg uitgekozen, helaas zag ik de serie *The Simpsons* nooit, maar er gaan stemmen dat een van de personages Homer Simpson uit de animatieserie uit 1989 gemodelleerd is naar de Homer Simpson uit *De dag van de sprinkhaan*. Er zijn meer bijzondere personages zo krijgt Abe Kusich, een lilliputter, een geweldige introductie. Tod dacht hij te doen had met een stapel wasgoed of een hond in een deken, maar het was Abe die gehuld in een badjas lag te slapen.

Eerder las ik van deze auteur *Het droomleven van Balso Snell* en *Miss Lonelyhearts*, dit waren vroegere werken van West. *De dag van de sprinkhaan* heeft me veel meer beziggehouden en geboeid dan de andere twee boeken. De verhoudingen tussen de personages en hun berekenende gedrag vormen meer dan een interessant inkijkje in de diepste krochten van het menselijk wezen, je wordt bijna één met het schilderij dat Tod wil schilderen en vervolgens rijst de vraag of je als

toeschouwer blijft kijken of dat je ook het ‘toneel’ op wilt. Het voorwoord van Désanne van Brederode is ook in dit boek een aanbeveling.

Het boek is geschreven in 1939 en toen al zette West de schijnwerper op een aantal zaken die nu erg actueel zijn, zo beschrijft hij over seks uit een automaat waarbij de gedachte aan robotisering niet ver weg is. Het boek staat op plaats 73 in [Modern Library 100 Best Novels](#), een indrukwekkende lijst waarin *De dag van de sprinkhaan* zeker een plaats verdient.

*citaat uit het eerste hoofdstuk

De auteur

Nathanael West, pseudoniem voor Nathan von Wallenstein Weinstein (New York City, 17 oktober 1903 – El Centro, 22 december 1940) was een Amerikaans schrijver.

West was de zoon van Duitstalige Joodse ouders, die geïmmigreerd waren uit Litouwen. Reeds in zijn jeugd was hij bezeten van literatuur. Na zijn studie aan de Brown-universiteit verbleef hij twee jaar in Parijs, waar hij kennismaakte met het surrealisme. Na zijn terugkeer in de Verenigde Staten werkte hij als nachtreceptionist in New Yorkse hotels en schreef intussen zijn eerste romans, *The Dream Life of Balso Snell* (1931) en *Miss Lonelyhearts* (1933). Vanaf 1933 werkte hij als scriptwriter in Hollywood, de plaats van handeling van zijn laatste roman, *The Day of the Locust* (1939).

Titel: De dag van de sprinkhaan

Titel oorspronkelijk: *The Day of the Locust*

Auteur: Nathanael West

Uitgever: Uitgeverij Van Maaskant Haun

ISBN: 9789081786164

Vertaling: Meta Gemert en Henk van Bakel

Pag.: 171

Genre: Fictie

Verschenen: deze editie 2018